

AFZENDER: LievenseCSO Milieu B.V. / Postbus 422 / 8901 BE Leeuwarden

N.V. Nederlandse Gasunie
T.a.v. mevrouw E.G.M. Dirkson
Postbus 444
2740 AK WADDINXVEEN

UW KENMERK
I.012195.01

ONS KENMERK
SOL005704FF

CONTACTPERSOON
Mevrouw ing. A.J.M. Heddes

TELEFOON
088 - 910 22 54

E-MAIL
AHeddes@LievenseCSO.com

DATUM
12 oktober 2018

ONDERWERP
Quickscan beschermde natuur verlegging Rijswijk 't Haantje spoorverbreding Prorail (definitief (V2))

Geachte mevrouw Dirkson,

Hierbij ontvangt u de, in verband met de geplande werkzaamheden in het kader van project "Verlegging Rijswijk 't Haantje spoorverbreding Prorail", uitgevoerde quickscan beschermde natuur.

Indien u hierover nog vragen en/of opmerkingen heeft, kunt u contact opnemen met ondergetekende (tel. 088 - 910 22 54 of via mail AHeddes@LievenseCSO.com).

Met vriendelijke groet
LievenseCSO Milieu B.V.

Mevrouw ing. A.J.M. Heddes
Projectmanager

LievenseCSO Milieu B.V.

CORRESPONDENTIEADRES
Postbus 422
8901 BE Leeuwarden

BEZOEKADRES
Orionweg 28
8938 AH Leeuwarden

TELEFOON
+31 (0)88 91 020 00

E-MAIL
info@LievenseCSO.com

WEBSITE
LievenseCSO.com

IBAN
NL63ABNA0570208009

KAMER VAN KOOPHANDEL
30152124

BTW NUMMER
NL. 8075.03.368.B.01

BIJLAGE(N)

- Quickscan beschermde natuur verlegging Rijswijk 't Haantje spoorverbreding Prorail

QUICK SCAN BESCHERMDE NATUUR VERLEGGEN GASLEIDING RIJSWIJK

Toetsing aan de Nederlandse natuurwetgeving

In opdracht van: LieveenseCSO Milieu B.V.

Opgesteld door: R. Aukema
Projectnr. Natuurbalans: 18-125
Projectnr. LieveenseCSO: SOL005704
Datum: 10-10-2018

Rapporttitel	
Quick scan beschermde natuur verleggen gasleiding Rijswijk	
Toetsing aan de Nederlandse natuurwetgeving	
Getekend voor akkoord	
Naam en functie van vertegenwoordigingsbevoegde	G. Hoogerwerf directeur-groootaanhouder
Handtekening	
Datum	10-10-2018

Colofon

© 2018 Natuurbalans - Limes Divergens BV / LievenseCSO Milieu B.V.

Tekst en samenstelling: Ing. R. Aukema
Eindverantwoordelijk: Drs. G. Hoogerwerf
Projectnummer Natuurbalans: 18-125
Projectnummer LievenseCSO: SOL005704

In opdracht van: LievenseCSO Milieu B.V.

Wijze van citeren: Aukema, R., 2018. Quick scan beschermde natuur verleggen gasleiding Rijswijk. Toetsing aan de Nederlandse natuurwetgeving. Natuurbalans - Limes Divergens BV, Nijmegen.

Niets uit dit rapport mag worden veeleenvoudigd en/of openbaar gemaakt worden door middel van scanning, internet, druk, fotokopie, microfilm of op welke andere wijze dan ook, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van LievenseCSO en Natuurbalans - Limes Divergens BV noch mag het zonder een dergelijke toestemming worden gebruikt voor enig ander werk dan waarvoor het is vervaardigd.

Natuurbalans - Limes Divergens BV is niet aansprakelijk voor gevolgschade, alsmede voor schade welke voortvloeit uit toepassingen van de resultaten van werkzaamheden of andere gegevens verkregen van Natuurbalans - Limes Divergens BV. LievenseCSO vrijwaart Natuurbalans - Limes Divergens BV voor aanspraken van derden in verband met deze toepassing.

Natuurbalans - Limes Divergens BV is lid van het Netwerk Groene Bureaus, brancheorganisatie voor kwaliteitsbevordering en belangenbehartiging.

INHOUD

1	INLEIDING.....	5
2	BESCHRIJVING VOORGENOMEN INGREEP	6
2.1	Ingreeplocatie en onderzoeksgebied	6
2.2	Werkzaamheden en toekomstig gebruik	6
3	ONDERZOEKSMETHODE.....	7
3.1	Bronnenonderzoek.....	7
3.2	Veldonderzoek	7
3.3	Opzet quick scan	7
4	TOETSING WET NATUURBESCHERMING: ONDERDEEL SOORTENBESCHERMING.....	11
4.1	Vaatplanten en mossen	11
4.2	Vleermuizen	11
4.3	Grondgebonden zoogdieren	12
4.4	Broedvogels.....	13
4.5	Reptielen	14
4.6	Amfibieën.....	14
4.7	Vissen	15
4.8	Ongewervelden	15
5	TOETSING WET NATUURBESCHERMING: ONDERDEEL GEBIEDSBESCHERMING	17
6	BEOORDELING NATUURNETWERK NEDERLAND	18
7	CONCLUSIES	19
7.1	Consequenties natuurwetgeving	19
7.2	Mitigerende maatregelen	19
7.3	Aanbevelingen	20
7.4	Samenvatting	20
7.5	Vervolgonderzoek	21
	BRONNEN	22

1 INLEIDING

Aanleiding

N.V. Nederlandse Gasunie heeft de volgende werkzaamheden voorzien bij Rijswijk:

- Verlegging W-514-01 en W-514-10 i.v.m. spoorverbreding
- Verlegging W-514-10 i.v.m. aanleg tunnel

Uitvoering van deze werkzaamheden kan leiden tot overtreding van verbodsbepalingen uit de Wet natuurbescherming (Wnb) en tot aantasting van het Natuurnetwerk Nederland (NNN, voorheen EHS).

Ten behoeve van de uitvoerbaarheid en vergunbaarheid van de voorgenomen ingreep dient een actueel en volledig beeld te bestaan van het voorkomen van beschermde natuurwaarden binnen de invloedssfeer van de ingreep. Aan de hand daarvan dient de voorgenomen ingreep getoetst te worden aan de bepalingen in de Wnb en dient nagegaan te worden of de ingreep past binnen het beleid voor het NNN.

Opdrachtformulering

Op verzoek van LieveenseCSO Milieu B.V. heeft Natuurbalans - Limes Divergens BV een quick scan uitgevoerd waarbij de volgende onderdelen aan bod zijn gekomen:

- de verspreiding van beschermde soorten en habitattypen binnen de invloedssfeer van de ingreep;
- de verplichtingen die bij realisatie van de voorgenomen ingreep voortvloeien uit de bepalingen in de Wnb en het NNN.

Doelstelling

De quick scan heeft als doel de impact van de voorgenomen ingreep op beschermde soorten en gebieden vast te stellen, om zo te kunnen bepalen of er een kans is op overtreding van verbodsbepalingen van de Wnb. Het natuuronderzoek voldoet aan de eisen zoals deze zijn vastgelegd in de specificatie CSK-14-N "Natuuronderzoek" (N.V. Nederlandse Gasunie, 2015).

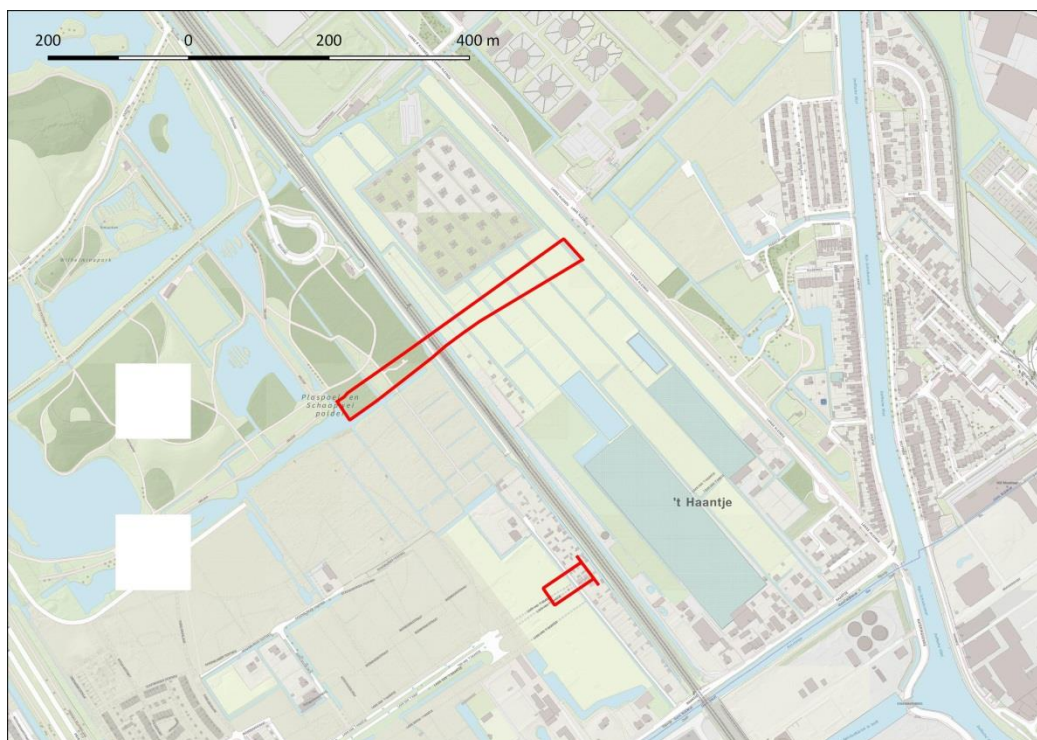
Leeswijzer

Hoofdstuk 2 beschrijft ligging en begrenzing van de ingreeplocatie en gaat in op de voorgenomen ingreep. In hoofdstuk 3 volgen opzet en uitvoering van het voorliggende onderzoek. In hoofdstuk 4 en 5 wordt de voorgenomen ingreep getoetst aan de Wet natuurbescherming, respectievelijk toetsing van soorten en van gebieden. In hoofdstuk 6 worden de effecten op het NNN beoordeeld. In hoofdstuk 7 worden de belangrijkste conclusies op een rij gezet.

2 BESCHRIJVING VOORGENOMEN INGREEP

2.1 INGREEPLOCATIE EN ONDERZOEKSGBIED

De ingreeplocatie bestaat uit twee locaties in Rijswijk. De eerste locatie ligt deels in het Wilhelminapark. Het ingreepgebied ligt in het zuidoosten van het park in het bos en kruist het spoor. Ten noorden van het spoor ligt de leiding in landbouwgebied met sloten en agrarisch grasland. De tweede locatie ligt ten zuidoosten van het Wilhelminapark op een baakliggend terrein. Een deel van dit terrein bestaat uit vergraven grond en een deel uit particulier terrein met volkstuintjes en enkele schuurtjes van plaatmateriaal.

Figuur 1. Ligging en begrenzing van de ingreeplocatie (rode lijn) en het onderzoeksgebied in Rijswijk.

2.2 WERKZAAMHEDEN EN TOEKOMSTIG GEBRUIK

Het betreft het verplaatsen van een gasleiding. De oude gasleiding zal na de aanleg van de nieuwe gasleiding verwijderd worden. Ter plaatse van de ingreeplocatie wordt een geul gegraven voor het plaatsen van de gasleiding. Grotendeels betreft het een open ontgraving (HDD 290m, open ontgraving 455m). Delen van het tracé, zoals het spoor, zullen gepasseerd worden doormiddel van een boring.

Na aanleg van de gasleiding wordt het landschap weer zo veel mogelijk in de oude staat hersteld. De afgegraven bouwvoor wordt teruggeplaatst. In het Wilhelminapark wordt een deel van het bos gekapt om de leiding aan te kunnen leggen.

3 ONDERZOEKSMETHODE

3.1 BRONNENONDERZOEK

Voor het onderzoek zijn archiefgegevens verzameld van beschermde planten en dieren in de omgeving van de ingreeplocatie. In de eerste plaats is hiervoor de Nationale Databank Flora en Fauna (NDFF) geraadpleegd. Deze databank bevat waarnemingen van beschermde en zeldzame planten en dieren in Nederland. De NDFF-aanvraag is gedaan op 7 juni 2018 en bevat alle waarnemingen van beschermde soorten over de afgelopen 10 jaar.

3.2 VELDONDERZOEK

Op 3 juli 2018 is de ingreeplocatie door een ecooloog van Natuurbalans - Limes Divergens onderzocht op het actuele voorkomen van beschermde soorten. Aan de hand van de aanwezige biotopen is ingeschat welke functie de ingreeplocatie vervult voor beschermde soorten. Aanvullend is op basis van uitvoerige kennis over ecologie en landelijke verspreiding van beschermde soorten bepaald of het voorkomen van andere beschermde soorten verwacht kan worden en of nader onderzoek noodzakelijk is.

3.3 OPZET QUICK SCAN

Toetsing aan de Wet natuurbescherming: onderdeel soortenbescherming

Door middel van een effectanalyse wordt onderzocht of de voorgenomen ingreep leidt tot negatieve effecten op beschermde soorten. Daarbij wordt in de Wnb onderscheid gemaakt in drie beschermingsregimes:

- 1) Soorten Vogelrichtlijn (§ 3.1 Wnb): alle van nature in Nederland in het wild levende vogels.
- 2) Soorten Habitatrichtlijn (§ 3.2 Wnb): alle soorten van bijlage IV van de Habitatrichtlijn, bijlage I en II van het Verdrag van Bern en bijlage II van het Verdrag van Bonn.
- 3) Andere soorten (§ 3.3 Wnb): alle soorten die vanuit nationaal oogpunt beschermd worden met uitzondering van vrijstellingen.

Indien uit de effectanalyse blijkt dat er een kans is op overtreding van verbodsbepalingen uit de Wnb zijn vervolgstappen nodig:

- a) Treffen van maatregelen om negatieve effecten te voorkomen.
- b) Werken volgens een goedgekeurde gedragscode.
- c) Aanvragen van een ontheffing van de Wnb.

a. Treffen van maatregelen

Door het treffen van maatregelen kunnen negatieve effecten op beschermde soorten worden voorkomen, verminderd of hersteld. Daarbij kan het gaan om mitigerende maatregelen (voorkomen of verminderen van effecten of herstel op de locatie van handeling) of om compenserende maatregelen (herstel of verbetering op een andere locatie).

Foto 1: Het te kappen bos ter plaatse van de ingreep in het Wilhelmina park.

b. Werken volgens goedgekeurde gedragscode

Handelingen in het kader van ruimtelijke ontwikkeling of inrichting leiden niet tot overtreding van verbodsbepalingen uit artikel 3.1, 3.5 en 3.10 indien deze handelingen aantoonbaar worden uitgevoerd conform een goedgekeurde gedragscode. In dat geval is geen ontheffing nodig.

c. Ontheffing Wnb ten aanzien van beschermde soorten

Kan overtreding van verbodsbepalingen - ondanks voorgaande stappen - niet geheel worden voorkomen en geldt er geen vrijstelling, dan is ontheffing van de verbodsbepalingen nodig. Een ontheffing kan uitsluitend worden verleend onder de volgende voorwaarden:

1. Er is geen andere bevredigende oplossing.
2. Er is sprake van een wettelijk belang.
3. Er is geen verslechtering/afbreuk van de staat van instandhouding van beschermde soorten.

Toetsing aan de Wet natuurbescherming: onderdeel gebiedsbescherming

Door middel van een voortoets wordt bepaald of er voor de voorgenomen ingreep een vergunningplicht geldt ex artikel 2.7 van de Wnb. In de voortoets worden de volgende vragen beantwoord:

1. Ligt een Natura 2000-gebied binnen de invloedssfeer van de voorgenomen ingreep?
2. Wat zijn de mogelijke negatieve effecten van de voorgenomen ingreep op de instandhoudingsdoelstellingen van het Natura 2000-gebied in kwestie?
3. Kan de ingreep, gelet op de instandhoudingsdoelstellingen van het Natura 2000-gebied:
 - a. de kwaliteit van de natuurlijke habitats of de habitats van soorten in dat gebied verslechteren?
 - b. een (significant) verstorend effect hebben op de soorten waarvoor dat gebied is aangewezen?

Uiteindelijk wordt in voorliggende quick scan een antwoord gegeven op de vraag of een vergunning op de Wnb vereist is en zo ja, middels welke toets een verlening daarvan dient te worden beoordeeld; een *verslechteringstoets* of een *passende beoordeling*.

Indien mitigerende of compenserende maatregelen nodig zijn om schade te verzachten of te compenseren, houdt dat per definitie in dat er een kans is op significant negatieve effecten. In dat geval dient voor uitvoering van de ingreep een vergunning aangevraagd te worden.

Beoordeling Natuurnetwerk Nederland

Bij ingrepen in de NNN geldt de 'nee, tenzij'-benadering. Dit houdt in dat ruimtelijke ingrepen in beginsel niet toegestaan zijn als daardoor de wezenlijke kenmerken of waarden van een gebied binnen de NNN significant wordt aangetast. De ingreep kan alleen plaatsvinden als er geen reële alternatieven zijn én er sprake is van redenen van groot openbaar belang. In dat geval dienen de negatieve effecten gemitigeerd worden.

Voor het bepalen van de effecten op het NNN worden de volgende stappen doorlopen:

1. Vindt de voorgenomen ingreep plaats binnen de begrenzing van het NNN?
2. Is er een kans op significant negatieve effecten op de wezenlijke kenmerken en waarden van het NNN?

-
3. Zo ja, zijn er maatregelen mogelijk om negatieve effecten op de wezenlijke kenmerken en waarden te voorkomen.

4 TOETSING WET NATUURBESCHERMING: ONDERDEEL SOORTENBESCHERMING

4.1 VAATPLANTEN EN MOSSEN

Aanwezigheid op de ingreeplocatie

Er zijn geen waarnemingen van beschermde soorten bekend van de ingreeplocatie of de directe omgeving. Het gebied bestaat uit park met bloemrijke bermen, agrarisch gebied met sloten en braakliggend terrein. Beschermde soorten zijn zeldzaam en komen vooral voor in akkerreservaten, oude goed ontwikkelde loofbossen, hoogveengebieden, kalkgraslanden en stroomdalgraslanden. Deze ecotopen zijn niet aanwezig in de omgeving van het ingreepgebied. De omstandigheden in het ingreepgebied zijn niet geschikt voor beschermde plantensoorten. Op basis van expert judgement kan worden gesteld dat er op de ingreeplocatie geen streng beschermde planten- en mossensoorten voorkomen.

Toetsing aan de Wet natuurbescherming

Verbodsbepalingen van de Wnb ten aanzien van vaatplanten en mossen worden niet overtreden. Een ontheffing van de Wnb voor vaatplanten en mossen is daarmee niet aan de orde. Vervolgonderzoek is niet nodig.

4.2 VLEERMUIZEN

Aanwezigheid op de ingreeplocatie

Uit de NDFF zijn vier verschillende vleermuissoorten bekend. Het betreft gewone dwergvleermuis, rosse vleermuis, ruige dwergvleermuis en watervleermuis. Genoemde soorten zijn vooral foeragerend waargenomen. Met name het Wilhelminapark wordt goed gebruikt door vleermuizen. Uit archiefgegevens zijn geen vliegroutes of verblijfplaatsen bekend.

De ingreeplocatie zelf zal ook gebruikt worden door vleermuizen. Met name de bosschages en het water in het Wilhelmina park vormen geschikt foerageergebied. Vliegroutes zijn vooral te verwachten naar het park toe. Op de locatie waar de bomen gekapt worden staan een aantal vrij oude haagbeuken. Ondanks de ouderdom zijn deze haagbeuken nog wel vrij dun. Haagbeuken groeien langzaam. Een deel van de haagbeuken wordt gekapt. De haagbeuken zijn gecontroleerd op het voorkomen van holen en gaten. Deze zijn niet aanwezig. Er zijn dan ook geen verblijfplaatsen van boombewonende vleermuizen te verwachten in dit deel van het park. Door het ontbreken van gebouwen op de ingreeplocatie zijn ook geen verblijfplaatsen van gebouwbewonende vleermuizen te verwachten op de ingreeplocatie.

Negatieve effecten van de ingreep

Voor het verleggen van de gasleiding worden een aantal bomen gekapt. Het betreft een beperkte oppervlakte van het park. In het Wilhelminapark blijft de landschappelijke structuur grotendeels intact. Er blijven genoeg bomen aanwezig. Het gebied kan ook na en tijdens de ingreep gebruikt worden door vleermuizen om te foerageren. Daarnaast zijn er genoeg alternatieven voor vleermuizen. Op 250 meter ten noorden van het Wilhelminapark ligt bijvoorbeeld het Elsburgerbos. Ook dit bos vormt geschikt foerageergebied voor vleermuizen.

Schadelijk effecten kunnen wel optreden indien 's nachts gewerkt wordt en daarbij licht geproduceerd wordt. Hierdoor is de omgeving van het ingreepgebied tijdelijk minder geschikt als foerageergebied. Van afbreuk aan de gunstige staat van instandhouding van vleermuizen is geen sprake. De mogelijke effecten zijn tijdelijk en het Wilhelmina park blijft in de toekomst beschikbaar voor vleermuizen om te foerageren.

Voorkómen van negatieve effecten

Negatieve effecten op foeragerende vleermuizen kunnen voorkomen worden door de volgende maatregelen:

- Werkzaamheden vinden overdag plaats tussen een half uur na zonsopkomst en een half uur voor zonsondergang.
- Indien wel 's nachts gewerkt wordt, moet het gebruik van bouwverlichting zoveel mogelijk voorkomen worden. Als dat niet geheel te voorkomen is, dient gebruik gemaakt te worden van amberkleurige verlichting en deze dient niet uit te stralen in mogelijke leefgebieden van vleermuizen (bomen, bosranden, etc.).

Toetsing aan de Wet natuurbescherming

Verbodsbepalingen van de Wnb ten aanzien van vleermuizen worden niet overtreden, mits voorgestelde mitigerende maatregelen worden getroffen. Een ontheffing van de Wnb voor vleermuizen is daarmee niet aan de orde. Vervolgonderzoek is niet nodig.

4.3 GRONDGEBONDEN ZOOGDIEREN

Aanwezigheid op de ingreeplocatie

Uit de omgeving van het ingreepgebied zijn verschillende beschermde soorten bekend. Voor het grootste deel betreft het algemene soorten zoals egel, bunzing, hermelijn, huisspitsmuis, konijn en veldmuis. Daarnaast is een zeldzame soort waargenomen. Het betreft eikelmuis. In de winter van 2017 zijn overwinterende eikelmuizen aangetroffen in het gebied ten zuiden van het Wilhelminapark. De soort is aangetroffen in de volkstuintjes ten zuiden van het park. Er wordt vanuit gegaan dat de dieren als verstekelingen mee zijn gekomen met vakantiegangers uit het buitenland. Van nature komt de soort in Nederland alleen voor in Zeeuws Vlaanderen en Zuid Limburg. De dieren zijn inmiddels door de zoogdiervereniging gevangen en weer uitgezet in Zuid Limburg.

Negatieve effecten van de ingreep

De eikelmuizen komen inmiddels niet meer voor. Deze zijn weggevangen. Schade aan beschermde zoogdieren is niet te verwachten. Voorkomende soorten kunnen vluchten als de werkzaamheden van start gaan. Voor de nog aanwezige zoogdieren geldt een vrijstelling voor overtreding van verbodsbepalingen uit de Wnb bij werkzaamheden in Zuid Holland.

Toetsing aan de Wet natuurbescherming

Verbodsbepalingen van de Wnb ten aanzien van grondgebonden zoogdieren worden niet overtreden. Een ontheffing van de Wnb is daarmee niet aan de orde. Vervolgonderzoek is niet nodig.

4.4 BROEDVOGELS

Wettelijke status

Bij uitvoering van de werkzaamheden dient rekening gehouden te worden met het broedseizoen van vogels, dat globaal loopt van maart tot en met juli. Tijdens het broedseizoen vallen namelijk bewoonde nesten onder de reikwijdte van artikel 3.1 en 3.5¹ van de Wnb en zijn daardoor beschermd.

Een nest is de plek die vogels vervaardigen om de eieren uit te broeden en de jongen te verzorgen. Voor een verdere aanscherping van het begrip 'nest' wordt onderscheid gemaakt tussen broedseizoenen en niet-broedseizoenen.

Nesten jaarrond beschermd

Van een aantal vogels is het nest jaarrond beschermd, dus ook buiten het broedseizoen. Zo vallen de nesten van roofvogels, uilen (met uitzondering van bosuil), gierzwaluw, grote gele kwikstaart, huismus, ooievaar en roek het hele jaar onder de definitie van 'voortplantingsplaats of rustplaats' in art. 3.1 en 3.5 van de Wnb². Deze nesten zijn, voor zover niet permanent verlaten, jaarrond beschermd.

Nesten beschermd tijdens broedseizoen

Nesten van de overige vogelsoorten vallen buiten het broedseizoen niet onder de definitie van 'nesten, rustplaatsen of voortplantingsplaatsen' zoals benoemd in artikel 3.1 en 3.5 van de Wnb. Ze worden namelijk het daaropvolgende broedseizoen niet weer in gebruik genomen en zijn buiten het broedseizoen niet van belang voor de instandhouding van de soort.

Aanwezigheid op de ingreeplocatie

Potentieel geschikte broedlocaties voor vogels zijn aanwezig in bomen en struiken op de ingreeplocatie, in extensief beheerd grasland, in oevervegetaties langs watergangen, in schuurtjes, in nestkasten, etc.

Nesten die ook buiten het broedseizoen vallen onder de definitie van 'voortplantingsplaats of rustplaats' (jaarrond beschermde nesten), zijn niet aanwezig binnen de invloedssfeer van de voorgenomen ingreep. Jaarrond beschermde nesten zijn niet waargenomen gedurende het veldonderzoek.

Negatieve effecten van de voorgenomen ingreep

Gedurende het broedseizoen kan het kappen van bomen en het uitvoeren van graafwerkzaamheden in extensief grasland of ruigte leiden tot beschadiging van nesten van broedende vogels.

Voorkómen van negatieve effecten

Om negatieve effecten ten aanzien van broedvogels te voorkomen, dienen de werkzaamheden uitgevoerd te worden buiten het broedseizoen van aanwezige broedvogels. Dat loopt globaal van maart t/m juli, maar in het kader van de Wnb wordt geen standaardperiode gehanteerd. Van belang is of een broedgeval aanwezig is, ongeacht de periode.

¹ Onder artikel 3.5 vallen ook vogelsoorten uit de Verdragen van Bern en Bonn; deze soorten mogen niet opzettelijk verstoord worden. Alle overige vogelsoorten vallen onder artikel 3.1; deze soorten mogen eveneens niet verstoord worden, tenzij de verstoring niet van wezenlijke invloed is op de staat van instandhouding van de soort.

² Hoewel nog niet officieel vastgesteld, blijft de lijst van soorten met een jaarrond beschermd nest onder de Wnb naar verwachting onveranderd ten opzichte van de Flora- en faunawet.

Als het niet mogelijk is om buiten het broedseizoen te werken kunnen voorbereidende maatregelen worden getroffen om de ingreeplocatie voorafgaand aan het broedseizoen ongeschikt te maken voor vogels om er te broeden. Dat kan door binnen de begrenzing van het werkterrein (werkputten, grond- en materiaalopslag, parkeerplaatsen, etc.) bomen en struiken te rooien en overige vegetaties kort te houden. Dergelijke maatregelen dienen uitsluitend voor het voorkómen van vestiging, niet voor het bestrijden van al aanwezige broedgevallen. Op deze wijze wordt voorkomen dat broedvogels gaan broeden op het werkterrein, waarna werkzaamheden ook in het broedseizoen kunnen plaatsvinden.

Toetsing aan de Wet natuurbescherming

Verbodsbepalingen van de Wnb ten aanzien van vogels worden niet overtreden, mits de voorgestelde mitigerende maatregelen worden getroffen. Een ontheffing van de Wnb voor vogels is daarmee niet aan de orde. Vervolgonderzoek is niet noodzakelijk.

4.5 REPTIELEN

Aanwezigheid op de ingreeplocatie

Uit de directe omgeving van de ingreeplocatie zijn geen archiefwaarnemingen bekend van reptielen. Mede op basis van het ontbreken van geschikte reptielbiotopen, zoals heide, heischrale graslanden of goed ontwikkelde bosranden, kan worden aangenomen dat beschermde reptielen niet op de ingreeplocatie voorkomen.

Toetsing aan de Wet natuurbescherming

Verbodsbepalingen van de Wnb ten aanzien van reptielen worden niet overtreden. Een ontheffing van de Wnb voor reptielen is daarmee niet aan de orde. Vervolgonderzoek is niet nodig.

4.6 AMFIBIEËN

Aanwezigheid op de ingreeplocatie

In de omgeving van de ingreeplocatie zijn verschillende algemene amfibieënsoorten bekend uit archiefgegevens. Het betreft: meerkikker, bastaardkikker, bruine kikker, gewone pad en kleine watersalamander. In de verschillende wateren kunnen algemene amfibieën aanwezig zijn.

Van streng beschermde amfibieën zijn geen archiefwaarnemingen bekend. Streng beschermde soorten zijn vooral aangewezen op stilstaande wateren met een rijke begroeiing van waterplanten.

Op de ingreeplocatie komen alleen grote wateren met vis en enkele sloten voor. Streng beschermde amfibiesoorten zijn vanwege ongeschikt habitat en ontbreken van waarnemingen niet te verwachten. Voor de algemene soorten die voorkomen in de omgeving geldt een vrijstelling in Zuid-Holland.

Negatieve effecten van de ingreep

Negatieve effecten op amfibieën zijn niet te verwachten. De leiding loopt door een aantal sloten ten noorden van het Wilhelminapark. De ingreep vindt op een gering oppervlak van potentieel geschikt habitat plaats en amfibieën kunnen wegvlugten bij de aanvang van de werkzaamheden.

Toetsing aan de Wet natuurbescherming

Verbodsbepalingen van de Wnb ten aanzien van amfibieën worden niet overtreden. Een ontheffing van de Wnb voor amfibieën is daarmee niet aan de orde. Vervolgonderzoek is niet nodig.

4.7 VISSEN

Aanwezigheid op de ingreeplocatie

Uit de omgeving van het ingreepgebied zijn geen beschermde vissoorten bekend uit NDFF gegevens. Beschermde vissoorten zijn ook niet te verwachten. Algemene vissoorten komen voor in de wateren in het Wilhelminapark en in de sloten ten noorden van het park.

Negatieve effecten van de ingreep

De leiding kruist de sloten ten noorden van het Wilhelminapark. Het oppervlak waarop in water gewerkt wordt is gering in verhouding tot de lengte van de sloten. (enkele vierkante meters). Mogelijk worden vissen gedood door de werkzaamheden in de sloten.

Voorkómen van negatieve effecten

Schade aan vissen kan worden voorkomen door de watergang vanaf een kant dempen richting open water zodat vissen worden weggedreven richting open water. Een andere optie is om de sloot aan een zijde af te dammen en vervolgens de vissen te verjagen richting open water. Daarna kan de tweede damwand geplaatst worden. Van belang is het slib en de waterplanten met een graafmachine uit het afgedamde deel van de sloot te scheppen en het slib met de waterplanten neer te leggen elders in de sloot. Dit voorkomt dat vissen in het slib gedood worden. Indien in een gebied gewerkt wordt, met een slootlengte van minder dan 15 meter, kan deze methode toegepast worden om schade aan vissen te voorkomen.

Indien in een sloot wordt gewerkt en het ingreepgebied bedraagt meer dan 15 meter aan slootlengte, dienen de vissen voorafgaand aan de ingreep weggevangen te worden. Dit dient te gebeuren onder begeleiding van een ecooloog. Die begeleiding houdt in dat, voordat de watergang wordt droog gepompt, aanwezige vissen worden weggevangen en verplaatst naar een locatie verderop in de sloot buiten de invloedssfeer van de voorgenomen ingreep. Om te voorkomen dat vissen terugkeren tijdens de werkzaamheden, dient dit plaats te vinden na het afdammen van de sloot.

Toetsing aan de Wet natuurbescherming

Verbodsbepalingen van de Wnb ten aanzien van vissen worden niet overtreden, mits voorgestelde mitigerende maatregelen worden getroffen. Een ontheffing van de Wnb voor vissen is daarmee niet aan de orde. Vervolgonderzoek is niet nodig.

4.8 ONGEWERVELDEN

Aanwezigheid op de ingreeplocatie

Van beschermde dagvlinders, libellen of overige ongewervelden zijn geen populaties bekend op de ingreeplocatie en deze worden er ook niet verwacht. Reden daarvoor is dat de

habitatkwaliteit ter plaatse van de ingreeplocatie van marginale kwaliteit is, waardoor de locatie geen essentieel onderdeel uitmaakt van het leefgebied van beschermde ongewervelden. De gunstige staat van instandhouding van beschermde ongewervelden komt niet in gevaar.

Toetsing aan de Wet natuurbescherming

Verbodsbepalingen van de Wnb ten aanzien van ongewervelden worden niet overtreden. Een ontheffing van de Wnb voor ongewervelden is daarmee niet aan de orde. Vervolgonderzoek is niet nodig.

5 TOETSING WET NATUURBESCHERMING: ONDERDEEL GEBIEDSBESCHERMING

De ingreeplocatie ligt ruim buiten de begrenzing van Natura 2000-gebieden. Het dichtstbijzijnde Natura 2000-gebied Solleveld en Kapittelduinen ligt op 8 kilometer afstand van de ingreeplocatie. Er is geen kans op externe werking.

Ook effecten van stikstofuitstoot (NO_x) en -depositie op stikstofgevoelige habitats worden gezien de aard en duur van de werkzaamheden als nihil ingeschat. Verdere toetsing aan de Wnb voor het onderdeel gebiedsbescherming is niet noodzakelijk.

6 BEOORDELING NATUURNETWERK NEDERLAND

In Zuid-Holland is het NNN (ofwel de EHS) vastgelegd in de Omgevingsverordening Ruimte. De ingreeplocatie ligt ruim buiten de EHS (1,5 kilometer). Aangezien in Zuid Holland geen externe werking voor de EHS geldt, is er bij realisatie van de ingreep geen kans op aantasting van de wezenlijke kenmerken en waarden van de EHS. Verdere toetsing is niet nodig.

7 CONCLUSIES

7.1 CONSEQUENTIES NATUURWETGEVING

- Het verspreidingsbeeld van beschermde soorten op de ingreeplocatie en binnen de invloedssfeer van de voorgenomen ingreep is actueel en compleet. Vervolgonderzoek is niet nodig.
- Binnen de invloedssfeer van de voorgenomen ingreep kunnen de volgende beschermde soorten voorkomen: vleermuizen, algemene vissen, algemene zoogdieren, algemene amfibieën en broedvogels.
- Negatieve effecten kunnen voorkomen door het treffen van mitigerende maatregelen voorafgaand of tijdens de werkzaamheden. Deze zijn opgenomen in de volgende paragraaf.
- Indien de voorgestelde mitigerende maatregelen worden uitgevoerd, wordt overtreding van verbodsbepalingen uit artikel 3.1, 3.5 en 3.10 van de Wnb voorkomen.

Wet natuurbescherming – onderdeel gebiedsbescherming

- Er ligt geen Natura 2000-gebied binnen de invloedssfeer van de voorgenomen ingreep. Significant negatieve effecten op de instandhoudingsdoelen van een Natura 2000-gebied zijn op voorhand uitgesloten. Verdere toetsing en vergunningverlening zijn niet nodig.

Natuurnetwerk Nederland

- De ingreeplocatie ligt geheel buiten de begrenzing van het NNN. Er is geen kans op significant negatieve effecten op de wezenlijke kenmerken en waarden van het NNN.

7.2 MITIGERENDE MAATREGELEN

- De werkzaamheden worden uitgevoerd buiten het broedseizoen (globaal maart t/m juli).
- Als het niet mogelijk is om buiten het broedseizoen te werken, kunnen voorbereidende maatregelen worden getroffen om de ingreeplocatie voorafgaand aan het broedseizoen ongeschikt te maken voor vogels om er te broeden. Dat kan door binnen de begrenzing van het werkterrein (werkputten, grond- en materiaalopslag, parkeerplaatsen, etc.) bomen en struiken te rooien en overige vegetaties kort te houden. Dergelijke maatregelen dienen uitsluitend voor het voorkómen van vestiging, niet voor het bestrijden van al aanwezige broedgevallen. Op deze wijze wordt voorkomen dat broedvogels gaan broeden op het werkterrein, waarna werkzaamheden ook in het broedseizoen kunnen plaatsvinden.
- Werkzaamheden vinden alleen overdag plaats tussen een half uur na zonsopkomst en een half uur voor zonsondergang. Verstoring (licht en geluid) van nachttactieve dieren, zoals vleermuizen, wordt zo voorkomen.
- Bij de werkzaamheden in sloten worden de vissen voorafgaand aan de werkzaamheden verjaagd (indien de ingrepen plaatsvinden in een gebied met een slootlengte van minder dan 15 meter) of weggevangen en verplaatst (indien de ingrepen plaatsvinden in een gebied met een slootlengte van meer dan 15 meter).
- Het wegvangen en verplaatsen van vissen dient te worden uitgevoerd onder begeleiding van een deskundige ecoloog.

7.3 AANBEVELINGEN

- Om de voorgestelde mitigerende maatregelen te borgen wordt aanbevolen om deze op te nemen in het werkplan. Uitvoering van de mitigerende maatregelen is nodig om overtreding van de Wnb te voorkomen.
- In Rijswijk is een omgevingsvergunning vereist voor het rooien van aaneengesloten begroeiing (Gemeente Rijswijk, 2010). In de omgevingsvergunning kunnen aanvullende voorwaarden worden opgenomen over herplant. Aanbevolen wordt met de gemeente Rijswijk in overleg te gaan om te kijken of en waar herplant kan worden uitgevoerd in het Wilhelminapark.

7.4 SAMENVATTING

In onderstaande tabel is een samenvatting gegeven van de resultaten van de quick scan. De kleuren geven aan of specifiek aandacht besteed moet worden aan de aanwezige natuurwaarden.

GROEN	: geen problemen, de werkzaamheden kunnen zonder meer worden uitgevoerd.
ORANJE	: attentie vereist: de werkzaamheden zijn gebonden aan een periode of wijze van uitvoer.
ROOD	: de werkzaamheden kunnen pas worden uitgevoerd na het treffen van mitigerende maatregelen.
PAARS	: voor uitvoering van de werkzaamheden is een ontheffing nodig.

NATUURWAARDEN	NEGATIEVE EFFECTEN ALS GEVOLG VAN DE INGREEP	MITIGERENDE MAATREGELEN	ONTHEFFING NODIG?
WNB: SOORTENBESCHERMING			
Vleermuizen	Kans op verstoring bij 's nachts werken	Er worden geen werkzaamheden uitgevoerd van een halfuur voor zonsondergang tot een halfuur na zonsopgang, of er wordt speciale amberkleurige bouwverlichting gebruikt	Nee
Vogels	Verstoring in broedseizoen	Werken buiten broedseizoen voor vogels (dat loopt van maart t/m juli), of mitigerende maatregelen treffen vóór aanvang broedseizoen	Nee
Vissen	Sterfte individuen	Verjagen van vissen voorafgaand aan de werkzaamheden (bij werkzaamheden in slootlengte <15 m) of het tijdig wegvangen en verplaatsen van vissen (bij werkzaamheden in een slootlengte > 15 m).	Nee
WNB: GEBIEDSBESCHERMING			
Locatie ligt buiten Natura 2000-gebied, geen externe werking	Geen	Geen	Nee
NATUURNETWERK NEDERLAND			
Locatie ligt buiten NNN, geen externe werking	Geen	Geen	Nee

7.5 VERVOLGONDERZOEK

Uit de quick scan is gebleken dat het verspreidingsbeeld van streng beschermde soorten op de ingreeplocatie en binnen de invloedssfeer van de voorgenomen ingreep actueel en volledig is. Vervolgonderzoek is niet nodig.

BRONNEN

- Nationale Databank Flora en Fauna, gegevensaanvraag 7 juni 2018.
- N.V. Nederlandse Gasunie, 2015. Gasunie Technische Standaard. Constructie Specifieke Grondzaken CSK-14-N. Natuuronderzoek. Versie 1, 15-06-2015.
- Gemeente Rijswijk, 2010. Groenbeleidsplan 2010-2020. BomeNatuurRecreatie. Gemeente Rijswijk.